Apache Trino

Ahmet Aygün

02220224565

1. Giriş

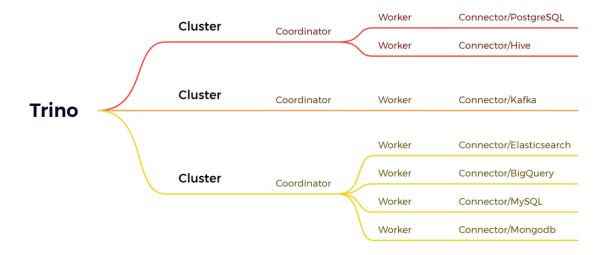
Apache Trino Nedir?

- Apache Trino, **açık kaynak** bir **SQL sorgulama motoru** olup, büyük veri kümelerini analiz etmek ve sorgulamak için tasarlanmıştır.
- Trino, özellikle **dağıtık veri kaynaklarına** (Hadoop, S3, Google Cloud Storage, Azure Data Lake, RDBMS) erişim sağlamak ve tek bir sorgu yüzeyinde sorgulama yapmak için idealdir.
- Facebook'ta **PrestoDB** olarak geliştirilmeye başlanmış, daha sonra topluluk tarafından Apache Trino olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Kullanım Senaryoları:

- Veri Göllerinde Sorgulama (Data Lakes).
- ETL İşlemleri için SQL tabanlı çözümler.
- Gerçek Zamanlı Analitik ve Raporlama.
- **Veri Kaynağı Entegrasyonu**: Farklı veri kaynaklarını tek bir SQL sorgusu ile birleştirme.

2. Trino'nun Mimarisi

Mimari Bileşenler

Trino'nun mimarisi, genellikle 3 temel bileşenden oluşur:

1. Coordinator (Koordinatör):

- a. Kullanıcı sorgularını alır ve sorguyu bir işlem planına dönüştürür.
- b. **İş planlama, optimizasyon**, ve **task scheduling** (görev zamanlaması) sorumluluklarına sahiptir.
- c. Veriyi işlemek için işçi nodelarını (worker) yönlendirir.

2. Worker (İşçi) Node:

- a. Koordinatörün oluşturduğu planı alır ve veriyi işlemek için görevleri vürütür.
- b. **Paralel ve dağıtık işlem** yaparak büyük veri setlerinde yüksek performans sağlar.

3. Connector (Bağlayıcılar):

- a. Farklı veri kaynaklarına bağlantı sağlar.
- b. JDBC Connector (MySQL, PostgreSQL), Hive Connector, Kafka Connector, MongoDB Connector gibi birçok seçenek sunar.
- c. Her bağlayıcı, veri kaynağından veri okuma ve yazma işlemlerini optimize eder.

Mimari Akış Şeması

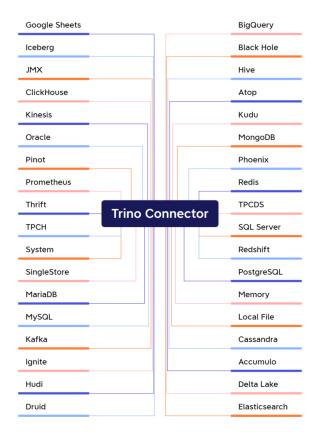
- Kullanıcı Trino CLI, JDBC/ODBC, veya Web Arayüzü üzerinden sorgu gönderir.
- Koordinatör, sorguyu alır ve işlem planı oluşturur.
- İş planı, **task** ve **split** olarak ikiye ayrılır. Task, belirli bir işlem adımını ifade eder; split ise veri parçalarını belirtir.

- İşçi nodelar, verilen görevleri yerine getirir ve sonuçları koordinatöre döner.
- Sonuçlar kullanıcıya iletilir.

3. Temel Kavramlar

Trino, ilişkisel veritabanları, anahtar-değer depoları ve nesne depolama gibi harici veri kaynaklarına SQL tabanlı erişim sağlar. Trino'da aşağıdaki kavramların anlaşılması önemlidir:

 Konnektör (Connector): Trino'yu bir veri kaynağına uyarlar. Her katalog belirli bir bağlayıcı ile ilişkilidir.

• **Katalog (Catalog):** Bir veri kaynağına erişmek için ayrıntıları tanımlar; şemaları içerir ve kullanılacak belirli bir bağlayıcıyı yapılandırır.

- Şema (Schema): Tabloları organize etmenin bir yolu. Katalog ve şema birlikte sorgulanabilecek bir tablo kümesi tanımlar.
- Tablo (Table): Veri türleriyle adlandırılmış sütunlar halinde düzenlenmiş sıralanmamış satırlar kümesi.

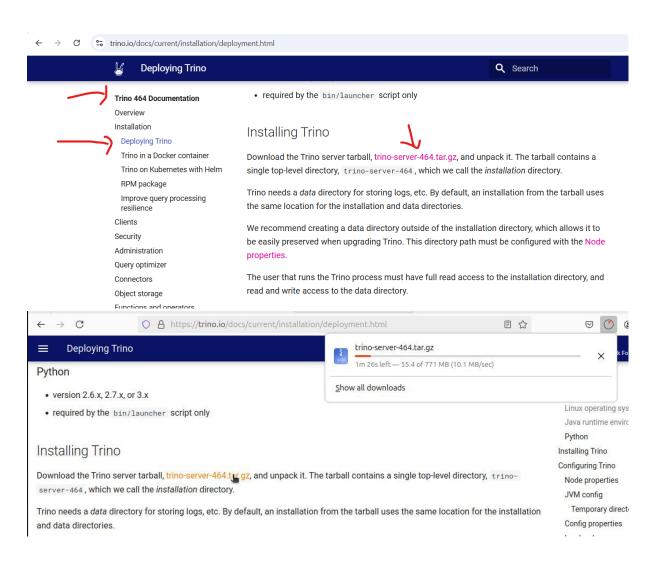
4. Apache Trino Kurulumu

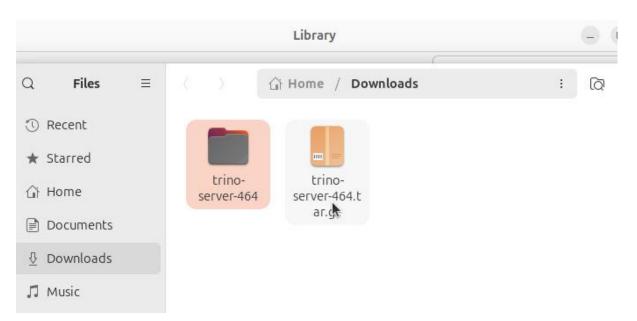
Gereksinimler

- Java 11 veya üzeri kurulu olmalıdır.
- Python 2.6.x, 2.7.x, veya 3.x sürümlerinden biri de gereklidir.
- Trino'nun çalışacağı makineler için ağ bağlantısı, yeterli RAM ve CPU kaynağı gereklidir.

```
aygun@ubuntu:~$ sudo apt update
sudo apt install software-properties-common
[sudo] password for aygun:
Hit:1 http://archive.ubuntu.com/ubuntu noble InRelease
Hit:2 http://security.ubuntu.com/ubuntu noble-security InRelease
Hit:3 http://archive.ubuntu.com/ubuntu noble-backports InRelease
Get:4 http://archive.ubuntu.com/ubuntu noble-updates InRelease [126 kB]
Get:5 http://archive.ubuntu.com/ubuntu noble-updates/main amd64 Packages [639 kB
Get:6 http://archive.ubuntu.com/ubuntu noble-updates/universe amd64 Packages [71
8 kB]
Fetched 1,482 kB in 1s (997 kB/s)
Reading package lists... Done
Building dependency tree... Done
Reading state information... Done
3 packages can be upgraded. Run 'apt list --upgradable' to see them.
Reading package lists... Done
Building dependency tree... Done
Reading state information... Done
software-properties-common is already the newest version (0.99.48).
software-properties-common set to manually installed.
O upgraded, O newly installed, O to remove and 3 not upgraded.
```

```
aygun@ubuntu:~$ sudo apt install openjdk-11-jdk
Waiting for cache lock: Could not get lock /var/lib/dpkg/lock-frontend. It is he
Waiting for cache lock: Could not get lock /var/lib/dpkg/lock-frontend. It is he
ld by process 10261 (aptd)
Setting up openjdk-11-jdk:amd64 (11.0.25+9-1ubuntu1~24.04) ...
update-alternatives: using /usr/lib/jvm/java-11-openjdk-amd64/bin/jconsole to pr
ovide /usr/bin/jconsole (jconsole) in auto mode
aygun@ubuntu:-$ java -version
openjdk version "11.0.25" 2024-10-15
OpenJDK Runtime Environment (build 11.0.25+9-post-Ubuntu-1ubuntu124.04)
OpenJDK 64-Bit Server VM (build 11.0.25+9-post-Ubuntu-1ubuntu124.04, mixed mode,
 sharing)
aygun@ubuntu:~$ sudo apt install python3-pip
Reading package lists... Done
Building dependency tree... Done
Reading state information... Done
The following additional packages will be installed:
  binutils binutils-common binutils-x86-64-linux-gnu build-essential bzip2
  dpkg-dev fakeroot g++ g++-13 g++-13-x86-64-linux-gnu g++-x86-64-linux-gnu
  gcc gcc-13 gcc-13-x86-64-linux-gnu gcc-x86-64-linux-gnu javascript-common
  libalgorithm-diff-perl libalgorithm-diff-xs-perl libalgorithm-merge-perl
  libasan8 libbinutils libcc1-0 libctf-nobfd0 libctf0 libdpkg-perl
  libexpat1-dev libfakeroot libfile-fcntllock-perl libgcc-13-dev libgprofng0
  libhwasan0 libitm1 libjs-jquery libjs-sphinxdoc libjs-underscore liblsan0
  libpython3-dev libpython3.12-dev libquadmath0 libsframe1 libstdc++-13-dev
  libtsan2 libubsan1 lto-disabled-list make python3-dev python3-setuptools
  python3-wheel python3.12-dev zlib1g-dev
Suggested packages:
  binutils-doc gprofng-gui bzip2-doc debian-keyring g++-multilib
  g++-13-multilib gcc-13-doc gcc-multilib autoconf automake libtool flex bison
  gcc-doc gcc-13-multilib gcc-13-locales gdb-x86-64-linux-gnu apache2
aygun@ubuntu:~$ python3.11 --version
Python 43.11.10
```


5. Demo Uygulaması

Uygulamayı Docker kullanarak geliştireceğiz. Uygulamada kullandığımız kodlara <u>buradan</u> erişebilirsiniz. İlk olarak Trino'nun yapılandırma dosyalarını tanıyarak başlayalım.

Trino'yu başlatmadan önce, bir dizi yapılandırma dosyası sağlamamız gerekiyor:

- config.properties
- jvm.config
- node.properties

Varsayılan olarak, yapılandırma dosyalarının kurulum dizini içindeki etc dizininde olması beklenir. Bu üç dosyayı olmadığında Trino çalışmaz.

config.properties

coordinator=true
node-scheduler.include-coordinator=true
http-server.http.port=8080
discovery-server.enabled=true
discovery.uri=http://localhost:8080

Bu, trino kümesindeki her düğüm için birincil yapılandırma dosyasıdır. Burada ayarlanabilecek çok sayıda seçenek var demo uygulamasında varsayılan ayarları kullanarak devam edeceğiz.

• **coordinator=true**|**false**: Bu Trino örneğinin bir koordinatör olarak işlev görmesine izin verir. Varsayılan olarak true değer alır. Değerin olarak ayarlanması, false sunucuyu çalışan olarak ayırır.

- node-scheduler.include-coordinator=true|false: Koordinatör
   üzerinde çalışma planlamasına izin verir. Varsayılan olarak true değer alır.
- http-server.http.port=8080 http-server.https.port=8443:
   HTTP/HTTPS bağlantısı için sunucu için kullanılan bağlantı
   noktalarını belirtir. Trino, tüm dahili ve harici iletişim için HTTP
   kullanır.
- discovery-server.enabled=true: Trino, kümedeki tüm düğümleri bulmak için keşif hizmetini kullanır. Her Trino örneği, başlangıçta keşif hizmetine kaydolur.
- discovery.uri=http://localhost:8080: Keşif sunucusunun URI'si. Trino koordinatöründe gömülü keşif sürümünü çalıştırırken, Trino koordinatörünün URI'si olmalıdır.

jvm.config

Trino, Java tabanlı bir uygulamadır. Bu dosya ise Trino'yu çalıştıran Java Sanal Makinesinin (JVM) bellek ayarlarını tutan bir yapılandırma dosyasıdır.

```
-server
```

⁻Xmx16G

⁻XX:-UseBiasedLocking

⁻XX:+UseG1GC

⁻XX:G1HeapRegionSize=32M

⁻XX:+ExplicitGCInvokesConcurrent

⁻XX:+HeapDumpOnOutOfMemoryError

⁻XX:+ExitOnOutOfMemoryError

⁻XX:ReservedCodeCacheSize=512M

⁻XX:PerMethodRecompilationCutoff=10000

⁻XX:PerBytecodeRecompilationCutoff=10000

⁻Djdk.nio.maxCachedBufferSize=2000000

⁻Djdk.attach.allowAttachSelf=true

node.properties

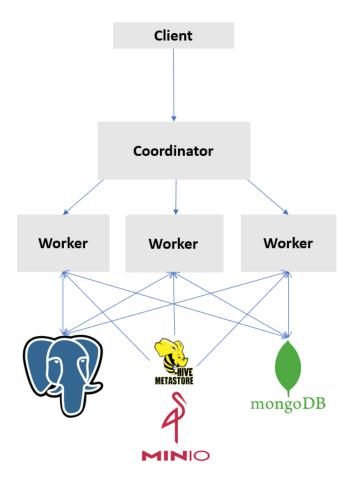
Bu yapılandırma, kümedeki düğümleri benzersiz bir şekilde tanımlamak ve düğümdeki dizinlerin konumlarını belirtmek için kullanılır.

- node.environment=demo: Ortamın gerekli adı . Bir kümedeki tüm
   Trino düğümleri aynı ortam adına sahip olmalıdır. Burada belirtilen ad,
   Trino Web UI başlığında görünür.
- node.id=some-random-unique-string: Bu Trino kurulumu için isteğe
  bağlı benzersiz bir tanımlayıcı. Bu, her düğüm için benzersiz olmalıdır.
  Bu tanımlayıcı, Trino'nun yeniden başlatılması veya yükseltilmesi
  boyunca tutarlı kalmalı ve bu nedenle belirtilmelidir. Atlanırsa, her
  yeniden başlatmada rastgele bir tanımlayıcı oluşturulur.
- node.data-dir=/var/trino/data: Trino'nun günlük dosyalarını ve diğer verileri depoladığı dizinin isteğe bağlı dosya sistemi yolu. Varsayılan olarak kurulum dizini içindeki var klasörüdür.

Repo üzerinde iki uygulama örneği bulunuyor.

- Single Node
- Multi Node

Ben anlatmaya multi-node üzerinden devam edeceğim. Konfigürasyon işlemine başlayalım.

Konfigürasyon

Koordinatör ve işçi sunucuların konfigürasyon ayarlarında farklılık olduğu için iki ayrı klasör oluşturuyoruz. Buradaki farklılık yalnız config properties dosyası içerisinde.

```
docker-compose-multinode.yaml
   README.md
\---etc
   +---coordinator
       | config.properties
       | jvm.config
      | log.properties
      node.properties
     \---catalog
              tpcds.properties
              tpch.properties
   \---worker
         config.properties
       | jvm.config
         log.properties
         node.properties
       \---catalog
              tpcds.properties
              tpch.properties
```

coordinator/config.properties

```
coordinator=true
node-scheduler.include-coordinator=false
http-server.http.port=8080
discovery.uri=http://coordinator:8080
```

worker/config.properties

NOT: Bir Trino cluserındaki tüm işçi konfigürasyonları aynı olmalıdır.

```
coordinator=false
http-server.http.port=8080
discovery.uri=http://coordinator:8080
```

node.properties, jvm.config ve log.properties dosyaları içerikleri aynı her iki sunucu içinde aynı.

node.properties

```
node.environment=docker
node.data-dir=/data/trino
plugin.dir=/usr/lib/trino/plugin
```

jvm.config:

```
-server
-Xms2G
-Xmx2G
-XX:InitialRAMPercentage=80
-XX:MaxRAMPercentage=80
-XX:G1HeapRegionSize=32M
-XX:+ExplicitGCInvokesConcurrent
-XX:+ExitOnOutOfMemoryError
-XX:+HeapDumpOnOutOfMemoryError
-XX:-OmitStackTraceInFastThrow
-XX:ReservedCodeCacheSize=512M
-XX:PerMethodRecompilationCutoff=10000
-XX:PerBytecodeRecompilationCutoff=10000
-Djdk.attach.allowAttachSelf=true
-Djdk.nio.maxCachedBufferSize=2000000
-XX:+UnlockDiagnosticVMOptions
-XX:+UseAESCTRIntrinsics
```

Veri kaynaklarına bağlantı sağlayabilmek için etc/catalog dizinine konnektör dosyalarımızı eklememiz gerekiyor. Konnektör dosyaları bir veritabanına bağlanmak için gerekli olan ip, port, kullanıcı adı, şifre vs. gibi bilgileri içerir.

• mongo.properties

```
connector.name=mongodb
mongodb.connection-url=mongodb://admin:admin@mongodb:27017/
```

• mysql.properties

```
connector.name=mysql
connection-url=jdbc:mysql://mysql:3306
connection-user=admin
connection-password=admin
```

• minio.properties

Minio bağlantısı için aynı zamanda Hive Metastore için konfigürasyon ayrı yapılması gerekiyor. Yapılandırma dosyası xml formatında. Yine bu dosya içerisinde sunucu bilgileri, kullancı adı, şifre vb. gibi bilgileri bulunmakta bu bilgileri kendi bilgilerimize uyarlamamız gerekiyor. Örnek konfigürasyon dosyayına repo üzerinden erişebilirsiniz.

```
connector.name=hive
hive.metastore.uri=thrift://hive-metastore:9083
hive.s3.aws-access-key=trainkey
hive.s3.aws-secret-key=trainsecret
hive.s3.endpoint=http://minio:9000
hive.s3.path-style-access=true
```

Docker ile Trino Kurulumu

Hızlıca kullandığımız servisleri inceleyelim ve uygulamamızı çalıştıralım.

```
version: '3.7'
services:
coordinator:
container_name: mn-coordinator
image: 'trinodb/trino:408'
ports:
- "9091:8080"
volumes:
- ./etc/coordinator:/etc/trino
networks:
- trino-multinode-network
worker1:
container_name: mn-worker1
image: 'trinodb/trino:408'
ports:
- "8081:8081"
volumes:
- ./etc/worker:/etc/trino
networks:
- trino-multinode-network
worker2:
container_name: mn-worker2
image: 'trinodb/trino:408'
ports:
- "8082:8081"
volumes:
- ./etc/worker:/etc/trino
networks:
- trino-multinode-network
worker3:
container_name: mn-worker3
image: 'trinodb/trino:408'
ports:
- "8083:8081"
volumes:
- ./etc/worker:/etc/trino
networks:
- trino-multinode-network
```

```
mysql:
container_name: mn-mysql
image: mysql:latest
hostname: mysql
environment:
MYSQL_ROOT_PASSWORD: admin
MYSQL_USER: admin
MYSQL_PASSWORD: admin
ports:
- '3307:3306'
networks:
- trino-multinode-network
mongodb:
container_name: mn-mongo
image: 'mongo:latest'
hostname: mongodb
ports:
- '27018:27017'
environment:
MONGO_INITDB_ROOT_USERNAME: admin
MONGO_INITDB_ROOT_PASSWORD: admin
networks:
- trino-multinode-network
mariadb:
container_name: mariadb
hostname: mariadb
image: mariadb:10.5.8
ports:
- 3308:3306
environment:
MYSQL_ROOT_PASSWORD: admin
MYSQL_USER: admin
MYSQL_PASSWORD: admin
MYSQL_DATABASE: metastore_db
networks:
- trino-multinode-network
hive-metastore:
hostname: hive-metastore
image: 'bitsondatadev/hive-metastore:latest'
ports:
- '9083:9083' # Metastore Thrift
volumes:
- ./conf/metastore-site.xml:/opt/apache-hive-metastore-3.0.0-bin/conf/metastore-
site.xml:ro
environment:
METASTORE_DB_HOSTNAME: mariadb
depends_on:
- mariadb
networks:
- trino-multinode-network
minio:
restart: always
image: minio/minio:RELEASE.2024-11-27T18-10-45Z
```

```
container_name: minio
hostname: minio
ports:
- "9000:9000"
- "9001:9001"
networks:
- trino-multinode-network
command: server /data --console-address ':9001' --address ':9000'
env_file:
- .env
environment:
- MINIO_ROOT_USER=${AWS_ACCESS_KEY_ID}
- MINIO_ROOT_PASSWORD=${AWS_SECRET_ACCESS_KEY}
volumes:
- ./data:/data
volumes:
minio-data:
driver: local
networks:
trino-multinode-network:
driver: bridge
```

- coordinator: Trino'nun çalıştığı ana konteyner
- İşçi sunucular
  - o worker1
  - o worker2
  - o worker3
- Bağlantı yapacağımız veri tabanları
  - mysql
  - mongodb
  - o minio

Evet ayarlamaları yaptık. Servisleri de tanıdığımıza göre artık çalıştırabiliriz.

```
docker-compose -f docker-compose-multinode.yaml up --build -d Konteynerların durmunu kontrol edelim.
```

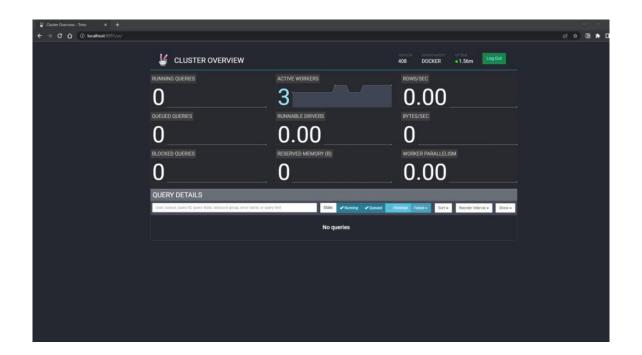
```
docker-compose -f docker-compose-multinode.yaml ps
```

Eğer sorun yoksa aşağıdaki şekilde bir çıktı alacağız. 'STATUS' kısmında hepsinin başladığını görüyoruz.

NAME	COMMAND	SERVICE	STATUS	PORTS
mariadb	"docker-entrypoint.s"	mariadb	running	0.0.0.0:3308->3306/tcp
minio	"/usr/bin/docker-ent"	minio	running	0.0.0.0:9000-9001->9000-9001/tcp
mn-coordinator	"/usr/lib/trino/bin/"	coordinator	running (starting)	0.0.0.0:9091->8080/tcp
mn-mongo	"docker-entrypoint.s"	mongodb	running	0.0.0.0:27018->27017/tcp
mn-mysql	"docker-entrypoint.s"	mysql	running	33060/tcp, 0.0.0.0:3307->3306/tcp
mn-worker1	"/usr/lib/trino/bin/"	worker1	running (starting)	8080/tcp, 0.0.0.0:8081->8081/tcp
mn-worker2	"/usr/lib/trino/bin/"	worker2	running (starting)	8080/tcp, 0.0.0.0:8082->8081/tcp
mn-worker3	"/usr/lib/trino/bin/"	worker3	running (starting)	8080/tcp, 0.0.0.0:8083->8081/tcp
multinode-hive-metastore-1	"sh -c /entrypoint.sh"	hive-metastore	running	0.0.0.0:9083->9083/tcp

_

Şimdi Trino arayüzüne gidelim. Arayüzün gelmesi biraz zaman alabiliyor. Her Trino sunucusu, genellikle Trino Web Kullanıcı Arayüzü olarak adlandırılan bir web arayüzü sağlar . Trino Web Kullanıcı Arayüzü, Trino sunucusu ve sunucudaki sorgu işleme hakkındaki ayrıntıları gösterir. Bir kullanıcı adı ile oturum açmanız gerekmektedir. Varsayılan olarak, hiçbir kimlik doğrulaması yapılandırılmadığı için 'trino' kullanıcı adı giriş yapabilirsiniz. Normalde Trino Web Arayüzü 8080 portunda çalışmaktadır. Ancak doker-compose dosyasında 9091 portuna yönlendirme yaptığımız için http://localhost:9091/ui/ üzerinde arayüze erişebiliriz.

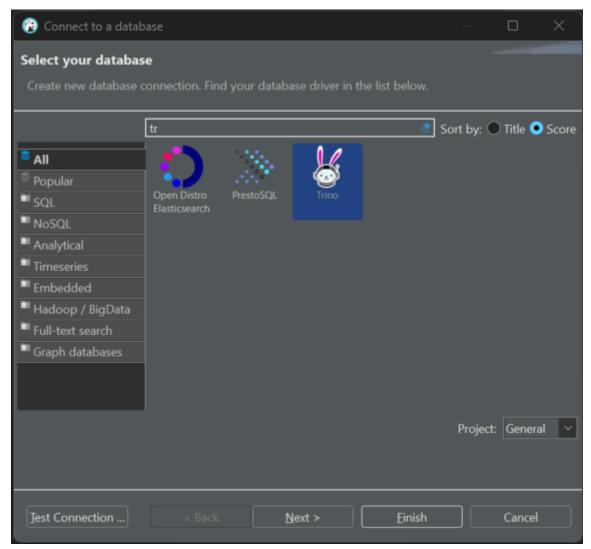

DBeaver SQL editörüyle Trino Bağlantısı

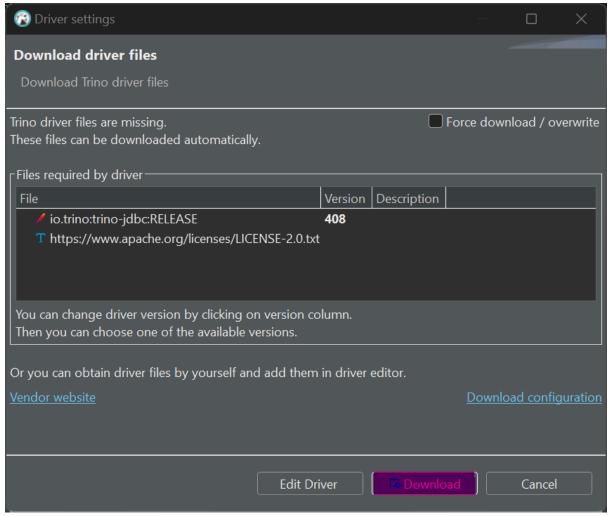
DBeaver SQL editörüyle Trino'ya bağlantı kurup sorgularımızı çalıştırabiliriz.

Bağlantı kurmak için aşağıdaki adımları takip edebilirsiniz.

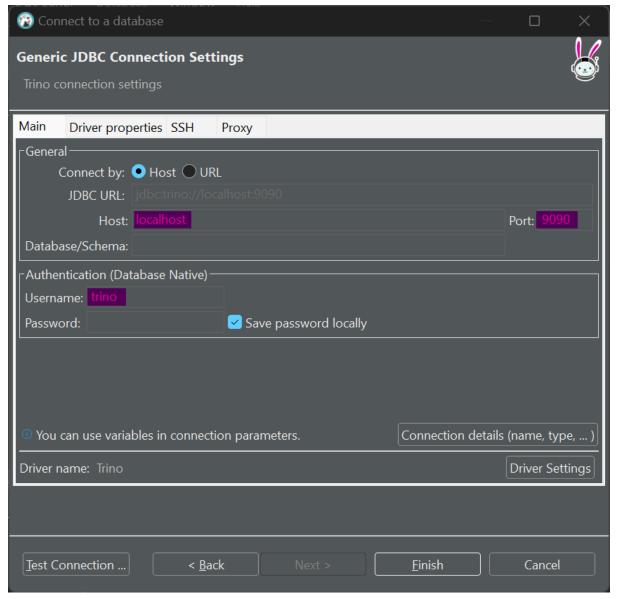
Adım-1: Veri tabanı seçimi

Adım-2: Gerekli olan sürücüleri indirme

Adım-3: Trino bağlantısı

Trino ile Sorgulama

Bağlantıyı sağladıktan sonra bir oturum açalım ve örnek sorgulama yapalım. Repoda paylaştığım <u>multinode.sql</u> içerisinde farklı sorgular mecvut. Yazıyı daha fazla uzatmamak için sadece Mysql ve Mongodb üzerinden join ile birleştip okuduğum veriyi Minio'ya ORC formatında nasıl kayıt edileceğini göstereceğim.

Minio üzerinde şema oluşturalım

Note: Kodlar çalıştırılmadan önce Minio üzerinde vbo isminde bucket oluşturulması gerekmektedir. Aksi halde hata oluşacaktır.

```
CREATE SCHEMA minio.vbo WITH (location = 's3a://vbo/')
Hangi şema üzerinde çalışacağımız belirtelim
```

```
USE minio.vbo;
```

Aşağıdaki sorguda Mysql ve Mongo veri tabanlarına Trino'nun test için sunduğu veri katalogundan veri aktarıp daha sonra kayıt ettiğimiz tabloları birleştip Minio'ya ORC formatın da yazıyoruz.

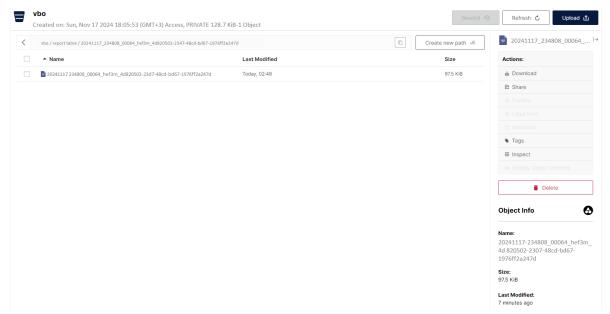
```
create schema mysql.tiny;
create table mysql.tiny.nation AS SELECT * FROM tpch.tiny.nation;
create table mysql.tiny.region AS SELECT * FROM tpch.tiny.region;
create schema mongo.tiny;
CREATE TABLE mongo.tiny.customer AS SELECT * FROM tpch.tiny.customer;
CREATE TABLE mongo.tiny.orders AS SELECT * FROM tpch.tiny.orders;
create table minio.vbo.report_table WITH (format = 'ORC') as
select c.name as customer, o.totalprice, o.orderdate, n.name as nation, r.name as
region
from mongo.tiny.customer as c
inner join mongo.tiny.orders as o on o.custkey = c.custkey inner join
mysql.tiny.nation as n on n.nationkey = c.nationkey
inner join mysql.tiny.region as r on r.regionkey = n.regionkey
```

Son olarak kayıt ettiğimiz ORC formatındaki dosyayı Minio arayüzünden kontrol edelim. Bağlanmak için http://localhost:9001 adresine gidelim.

• Kullanıcı adı: trainkey

• Şifre: trainsecret

Aşağıdaki görselde sorgu sonucunun doysa olarak kayıt edildiğini görebiliriz.

Özetle, Trino, büyük veri setlerinde veri sorgulama işlemlerini hızlandırmak için kullanılan açık kaynaklı bir veri sorgulama motorudur. Bir veri tabanı değildir. Farklı veritabanlarına aynı anda bağlantı sağlayıp tek bir SQL syntax'i ile sorugulama yapmamız sağlayan bir araçtır. Aynı zamanda kullanıcı yetkilerinde bir sınırlama yoksa veriyi aktarımı içinde kullanabileceğimizi demo ile birlikte gözlemlemiş olduk.

Kaynaklar

- Trino 408 Documentation
- 4. Trino Architecture Trino: The Definitive Guide [Book]
- bitsondatadev/trino-getting-started
- GitHub Lewuathe/docker-trino-cluster: Multiple node presto cluster on docker container
- Presto and Minio on Docker Infrastructure